

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrasats 10 céntims.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

AFÁRTAM Y DÍGAM MORO.

Cobrar uns quants mils duros l' any, culotar boquillas y enredarho tot: véus'aquí la sèva feyna.

LO DE XILE.

ors los periódichs van plens aquests dias de la guerra de Xile, gloriósament terminada ab la victoria del partit revolucionari. Parlémne nosaltres també, ja qu' es l' assumpte que descolla.

Lo president Balmaceda sigué elevat al any 1886 a la presidencia de la República, després de una lluita porriada entre 'ls dos partits que 's disputan lo predomini de la nació. La victoria de Balmaceda, realitzada ab lo concurs de una gran part del partit liberal, sorprengué als seus enemics, y 'ls partits de oposició emprengueren contra 'l president una activíssima campanya.

Manifestos de una part y de l' altra, acusant las oposicions a Balmaceda de tota mena de delictes y afirmant los partidaris del president que las oposicions ab la seva actitud facciosa fevan impossible 'l règimen constitucional, anavan enardint los ànimos gradualment. Per últim, lo mateix president Balmaceda publicà un document oficial, declarant ab tota franquesa que 's negava a acatar las resolucions del Congrés y ategint que 'l parlament y la República eran incompatibles.

D' aixó a proclamarse dictador no hi anava més que un pas. Aixís es que la declaració presidencial caygué com una bomba en lo camp dels seus enemics. Lo nomenament de un nou ministre de Hisenda, qu' estava realment incapacitat pèl càrrech, precipità 'l conflicte, qu' era feya temps inevitable. La majoria de la Càmera decidí negarse a votar los impostos que exigia la Presidencia, y Balmaceda, sense pararse en barras, procedí a percibirlos, trepitjant lo vot de la Càmera. La dictadura de Balmaceda era un fet.

La Càmera llavors determinà oposar la forsa a la forsa. L' esquadra 's pronuncia per ella, y una gran part del país se disposà a favorir lo moviment insurreccional.

Veus aquí explicada en breus paraulas la causa originaria de uns successos que tant han donat que parlar.

Seguía feya alguns mesos, la guerra civil ab tots los seus horrors. Abundavan los encontres y las sorpresas, s' exercian per una part y altra actes de la més severa crueltat, a cada punt s' executavan horribles fusellaments.

Mentres tant una y altra part procuravan reunir elements de guerra ab una activitat pasmosa. Era precis arribar lo més prompte possible a un desenllas definitiu.

Las sangrentas batallas donadas aquests últims dias en las immediacions de Valparaiso, han decantat la victoria en favor dels congressistas.

A despit de la indomable energia de Balmaceda, resolt a no donar lo seu bras a torce, las forsas dels congressistas, ab una audacia genial, van acceptar la batalla definitiva en lo punt mateix ahont se 'ls provocava. Asseguran las personas entesas en tàctica militar que obraren ab una gran activitat y ab una inteligencia pasmosa. Lo fet es que la victoria coronà 'ls seus esforços.

Vinticinch mil homes entraren en acció, y en cinch horas de lluita se contavan ja més de cinch mil víctimas. Aixó explica 'l furor y 'l encarnissament ab que bre garen.

S' atribuheix gran part del descalabro de Balmaceda a la circumstancia de haver sucumbit los dos generals que dirigian la batalla. Aquest accident sembla la demoralisació entre las forsas del dictador. Regiments enters se passaren als Congressistas. Los que resistiren si gueren exterminats.

Després de la batalla, las forsas triuntals entraren a Valparaiso, essent rebudas entre transports de entusiasme frenètic. No hi ha res més prestigiós que la fortuna y la victoria.

Balmaceda fugí. Ja anteriorment, per lo que pogués ser, havia manat transportar a Montevideo trenta toneladas de plata.

Confessém ab tota franquesa que no 'ns seduheix lo caràcter de una lluita, provocada per un home que dihentse liberal se proclama dictador, y sostinguda principalment pèls elements conservadors, que prenén, perque aixís los convé, la defensa del Congrés, atropellat per en Balmaceda.

De totes maneres la causa de aquests últims ha sigut mes simpática al país, que las intencions d' establir a Xile 'l poder personal, sempre odiós. No son conservadors ni molt menos los que han donat a las forsas congressistas poder y prestigi. Una gran part del país liberal, precisament per ser liberal, se declarà desde un principi en contra de Balmaceda, que havia deixat de serho. Aquesta forsa prepondera entre 'ls elements vic-

toriosos. A ella y sols a ella está encomenada la salvació de la llibertat y de la República.

No pot negarse qu' es digne de admiració un poble que ab tanta energia y ab tal valor sab sortir a la defensa de sos drets atropellats, de un poble que 'n defensa de las institucions parlamentarias sab morir ó vencer. Lo fracàs de Balmaceda serà un exemple eloqüent pera tots los tirans que pertengan imposarse. Ab la sanch derramada en la batalla de Valparaiso se retorsará la República.

¡Ah! Aquí a Espanya no es fácil que surgeixi may un dissentiment entre las Corts y 'l govern. Aquí las Corts, fillas de las trampas gubernamentals, son sempre dócils instruments del poder. Aquí la dictadura no es de un home, sino de tot un sistema: de un sistema de inmoralitats y escándols. No obstant, tals poden anar las cosas, tan fondo podém rodolar per la pendent de la decadencia, que siga necessari recordar al millor dia que si 'ls xilenos, descendents d' Espanya, han sapiut fer un cop d' home, nosaltres, que després de tot som los seus pares, haguém de fer, per honra d' Espanya, un punt de gegants.

P. K.

erabó que li sobra l' eminent Pi y Margall en un notable article que publica en el *Nuevo Régimen*, fent la crítica de la esterilitat de las emigracions.

«Las emigracions—diu—adolescen tolas de un mal gran que las impossibilita pera 'l logro dels seus desitjos. Se crean un ambient fictici y veuen pocas vegadas la realitat de las cosas. Creuen, generalment, que la nació continúa tal com la deixaren, y no distingeixen ó distingeixen malament los cambis que han anat en ella fent la política dels vencedors, lo desencant dels vensuts, lo desarrollo de las ideas, las mateixas perturbacions qu' en ellas produhiren. Perden de vista la escasa influencia qu' exerceix l' Estat sobre la societat, y arriban a formarse de la societat una idea verdaderament fantástica.

«No, no son las emigracions las que realisan las grans mudansas dels pobles. No amartella 'l ferro en la enclusa 'l qu' está al peu de la fornal; no, no vens als seus enemics 'l que no está en lo camp del combat.» Aixó es l' Evangeli. Que ho mediti en Ruiz Zorrilla.

En Sagasta ho ha dit. Si 'ls republicans portugueses tractessin d' establir la República a Portugal. Espanya pendria cartas en aquest joch, fent tots los esforços necessaris pera impedirho. Fins seria capàs d' enviar a Portugal a n' en Martinez Campos.

Pero escolli, Sr. Sagasta: y si al mateix temps que 'ls portugueses, proclamavan la República 'ls espanyols, com se las arreglaria?

Dat que no tenen més que un héroe de Sagunto, casi no 'ls quedaria més remey que partirlo pèl mitj, perque pogués donar brasa a l' un costat y al altre.

Arriba 'l coronel Assencio Vega a Madrit, procedent de la emigració, 'ls republicans li dispensan una rebuda entusiasta, y ab una mica més se reproduheixen en aquella vila 'ls mateixos atropellos que van tenir lloch a Barcelona, quan l' arribada de n' Salmerón.

Tant es que risquin com que rasquin. L' esperit republicà es a Espanya molt viu, y un dia ó altra 's girará la troyta.

Nosaltres dirém ab lo poeta:

«¡Ay, si 'ns sabiam entendre!»

¿QUINA DONA VOL VOSTÉ?—Com veurán pèl anunci que va en lo lloch corresponent, lo nostre estimat company de redacció C. Gumà ha publicat una nova humorada en vers, digna de la seva p'oma fácil y enjogasada.

Si l' obra no fos d' un amic nostre, diriam qu' es bonica, intencionada y plena de sal; pero com l' amistat que 'ns lliga ab l' autor 'ns priva d' elogiá-lo, 'ns hem de contentar ab dir a tots los lectors de LA CAMPANA:

—¿Volen passar un bon rato? Pues cuytin a llegir ¿Quina dona vol vosté?

Es veritat, com diu un distingit articulista de *La Justicia*: «lo Vaticà deposa sas tradicionals intransigencias, proclama la neutralitat religiosa en materias politicas, romp l' aliansa secular del altar ab lo trono, acata la República a Fransa, repudia la solidaritat que semblava indisoluble entre 'l catolicisme y la causa de la reacció.»

Es lo que havia de ser: la política ha de ser atea en materias religiosas: la religió ha de ser atea en materias politicas.

Que cada pal aguanti la seva vela, y arribará a port lo barco de la tranquilitat pública.

Un argument poderós a favor de la construcció del ferrocarril del Noguera-Pallaresa:

Los ferrocarrils se construheixen pera contribuir al foment de la riquesa pública. Ab lo producte de aquesta riquesa sosté 'l país un exercit pera provehir a la seva defensa en cas de guerra.

¿Pot concebirse que 'l sostinga perque siga un obstacle al desarrollo de la riquesa pública en temps de pau? ¡May! D' altra manera l' exercit, al contribuir al empobrimient del país, seria suicida.

Ab motiu del tractat de comers ab los Estats Units, las provincias castellanas, feridas de mort en la producció y comers de las farinas, están que treuen foch pèls caixals.

No es estrany, per consegüent, que un periódich de Valladolid publicui las següents frases:

«Ha llegado la hora de gritar de nuevo: ¡VIVA ESPAÑA CON HONRA!»

Per la mèva part, sempre estich a punt de cridarho. May siga sino per recordar aquells dias gloriosos del any 68.

Ha mort a Portugal *Latino Coelho*, una de las grans figuras de la democracia europea. La fama de aquest distingit home públich era universal. La seva figura honrava al país que tenia la ditxa de contarho entre 'ls seus fills.

Latino Coelho havia sigut militar, y era ademés un eminentíssim escriptor. Com en Castelar a Espanya, ell es qui havia fet més republicans a Portugal.

Era partidari acèrrim de la unió iberica y escribia tant bé en portugués com en espanyol.

Un detall: en sa juventut havia sigut monàrquic; pero desde 'l moment que compregué que la justicia y la conveniencia del país estaban ab la República, may més deixá de ser republicà.

Serveixi la seva noble conducta de contrast ab aquells que ab tanta facilitat se 'n van de la República a la monarquia, apenas notan qu' en lo camp monàrquic hi ha 'ls empleos, las gangas y la clau del rebost.

A Bèlgica han inventat una màquina de votar, que té la forma de un piano. Cada tecla representa un candidat, y per votarho basta tocar la tecla corresponent.

¡Mare de Déu Santíssima, y qué atrassats están los belgas!...

Els tot just inventan la màquina de votar y aquí ja fa molts anys que funciona la màquina de falsificar las actas.

Aquesta màquina es l' administració pública.

Un pensament sublime que ha escrit en Necedal en l' àlbum de Guernica:

«Todos los liberales no son bribones, pero todo bribón es liberal.»

Aixó no es exacte: d' altra manera molts dels que al costat de n' Necedal figuran cantarían l' himno de Riego.

A la Corunya ha sigut condemnat a la pena capital un cabo que va dir que 'l ranxo era dolent, logrant que 'ls soldats deixessen de menjarne.

Y a un redactor de *La Voz de Galicia*, per denunciar qu' en los quartels se menjaxa mai ranxo, 'l Consell de guerra va condemnarlo a cadena perpètua.

Per lo tant, encare que als pobres soldats los dongan per menjar palets de riera, no seré jo qui diga que menjan malament. Al contrari: diré que menjan bifechs a tot pasto, perdius y guatllas... sobre tot moltas guatllas.

Si als que diuen que menjan malament los condemnan a morir fusellats, als que afirmem que menjan bé, tal vegada 'ns concediran la creu de beneficencia ó 'ns donaran un empleo.

Ja está decidit: Espanya no s' embolicará ni per Fransa ni per Alemania. Guardarém la neutralitat més absoluta; pero una neutralitat *previnguda*.

Adverteixin que la paraula *previnguda* vol dir molt. Vol dir que cambiarem l' armament de l' exercit, l' uniforme dels soldats y tot lo que siga cambiable. Vol dir que ara ha arribat l' hora de fer grans gastos.

La guerra a Fransa ni la guerra a Alemania no la declararem. Ara, la guerra contra 'l contribuyent, donguinla per declarada.

CARTAS DE FORA.—La carta de Ripollet que publicavam la senmana passada ab las inicials J. V., alguns vehins de aquella població s' empenyavan en atribuhirla al distingit advocat D. Joan Vidal Valls, sense considerar que si de aquest senyor hagués sigut, no l' hauríam suscrita ab las inicials J. V. sino ab las de J. V. y V., que son las que li corresponen. Dita carta, escrita en lletra per nosaltres molt coneguda, la suscriu D. Joseph Verdager, persona de la nostra entera confiança qu' es qui acostuma a donarnos totes las noticias relatives a aquella comarca. Fem gustosos aquesta declaració per evitar interpretacions equivocadas. Senmanas entrera, al celebrarse la festa major de Vallespinosa s' enfilá 'l rector al cubell, y a propòsit de celebrarse la festa major, en lloch de predicar l' Evangeli del dia, digué que 'ls forasters havian anat al poble, no per devoció al sant, sino per ferse un tip de carn, y espetant

altras grosserías pèl mateix istil Qualsevol creuria que 'l tal rector ha de mantenir als forasters que van al poble, ó bé que aquests se li encujan alguna cosa.

A Vilanova y Geltrú hi anà la senmana passada un delegat de Barcelona á causa d'esbrinar los motius de que aquell Ajuntament, compost avuy de republicans en sa gran majoria, degui á la Diputació provincial una cantitat tan forta. Afortunadament los republicans saberen ventarse las moscas, demostrant cumplidament que 'l deute provenia de la pessima administració dels conservadors, que fins ara havian monopolisat l' administració municipal de aquella vila Y com ningú es responsable del mal que fan los demés quedá convingut que 'ls republicans serian puntuals en lo pago, satisfent cada mes lo que 'ls toca, y anant cubrint lo déficit deixat pèls conservadors ab los sobranys que s'obtinguin. De tal manera los republicans quedan en lo lloch degut.

He rebut una carta suscrita 'l día 30 de agost últim pèl president de l'Assemblea republicana de Gracia, protestant de qu' eil ni cap dels seus companys han tingut cap tracte ab los conservadors, com aixís ho demostra l' resultat de las últimas eleccions n.unicipals. Molt nos complaure rebre aque- ta carta sumament atenta; pero 'ns hauria complascut molt més haverla rebuda l' endemà mateix de haver sortit en aquesta mateixa secció de LA CAMPANA la noticia que la motiva. es á dir: alguns días avants de tenir efecte las indicadas eleccions.

ENTREVISTAS Y CONFERENCIAS.

EMBLA una comedia.

Desde que tenim l' istiu á sobre, los homes polítics no fan altre cosa que reunir-se, celebrar conferencias y posarse d' acort. ¿per fer qué? Per burlarse del país, per fernos saltar hasta l' ultim céntim y per deixarnos sense camisa. De las sévas conferencias y entrevistas no 'n pot sortir res de ho.

En Sagasta y en Gamazo han conferenciado á Santander. Ja 'm sembla que 'ls sento

—Dun Práxedes—diria en Gamazo—es precis que fem alguna cosa. La nació 'ns está mirant.

—¡Ah! ¿sí? Pues posémnos darrera d' aquell arbre. No convé que la nació 'ns veji.

—Vull dir que 'l país espera y té fé en nosaltres. Está tip dels conservadors y...

—No 'n fassi cabal. Quan jo governava, també estava tip dels fusionistas. Lo país sempre n' esta dè tip: ¿que no ho sab aixó?

—Peró bueno, ¿no creu vosté que...

—Jo no crech res, ni 'm vinga ab caborias. ¿No aném bé aixís nosaltres? ¿No menjo jo? ¿No menja vosté?...

—Oh! Jo deya aixó unicament per... ¿sab?

—¡. senyor! ho sé tot.

—Donchs, entesos.

La noticia de la conferencia s' escampa com un regueró de póivora y al cap de deu ó dotze horas tota la nació parla de lo mateix.

—En Sagasta y en Gamazo han tingut una entrevista importantíssima

—¿Sí? ¿qué han dit? ¿qué han fet? ¿qué han acordat?

—Per ara las resolucions presas se mantenen secretas. L' únich que se sab es que son de trascendencia y que entre 'ls dos hi ha perfecta unitat de miras

—¿No dey'n, donchs, que estavan una mica de morros?

—Res d' aixó: una persona que pot sapiguermo, ha assegurat que al despedirse en Gamazo y en Sagasta han dit: Entesos.

Un dels que més conferencias sol tenir, es en Martínez Campos, qu' está prenent las ayguas allá al quint infern.

Don Arseni no 'es orgullós y té la debilitat de enrahonar ab lo primer que li vé entre mans. Lo mateix concedeix una entrevista al ministre de Ultramar, que admet una entrevista d' un arriero gallego.

L' altre día diu que la gent política que 'l rodeja va observar que l' home s' havia tancat al seu quarto ab un subjecte desconegut.

—¡Hola! ¿conferencia tenim?—exclamá un periodista.—Veyam si ensumo alguna cosa.

Y vinga acostar lo nas al forat del pany y las orellas á las esclétxas de la porta del quarto.

Lo general y l' desconegut tenian efectivament una entrevista molt seria. Lo periodista no podia cullir tota la conversa; pero de tant en tant pescava alguna frase suelta.

—¿Vosté m' ho assegura?—deya 'l general.

—Sí, senyor;—responia l' altre—quan jo li dich pot contar que... Miri, aquesta es la millor proba...—

Aquí un moment de silenci. ¿Quina proba sería aquella?

Un rato després hi tornavan.

—¿Creu que 'm sortirà bé?—preguntava en Martínez Campos.

—Lo qu' es aquesta, sí.

—Bueno, donchs; no 'n parlém més. Está fet.—

Quan lo misteriós personatge sortí del quarto, lo periodista se li va tirá materialment á sobre, ofegantlo á preguntas.

—¿Quí es vosté? ¿qué feya aquí dins? ¿de qué tractava ab lo general?

—¿Jo?—respongué l' home:—soch un marxant de Santander que hi vingut á Liérganes á vendre pipas y boquillas. En Martínez Campos me n' ha compat una, y jo li he ensenyat la manera de coneixe lo qu' es espuma de mar y lo qu' es ámbar.—

En Cánovas, que actualment es á Bagneres—ell no s' hi queda á Espanya: fa massa ordinari—en Cánovas, dich, també rendeix tribut á la moda estival de las conferencias.

En lo seu hotel passa la vida en conversa continua ab los polítics que acuden allí en pelegrinació. Al dematí conferencia ab l' embaixador de Espanya á París, que ha baixat per portarli un recado d' importancia. Al mitjdia té una entrevista ab lo duch de Tetuán. A la tarde ab los diputats y senadors que li van al darrera.

Sino que sembla que á lo millor de la conferencia tot so-

vint don Antón s' alsa de repent y diu al seu interlocutor: —Dispensi un moment: m' olvidava d' una cosa.—

Y se 'n va á la cuyna á menjar-se un parell de talladas de meló, mentres lo personatge que l' espera al seu despaig lo menos que 's figura es que en Cánovas está redactant u; parte telegráfich per l' emperador d' Alemania ó una nota diplomática dirigida al govern inglés.

Los grans diaris polítics venen tots los días plens de las mateixas noticias:

—«Fulano y Mengano han conferenciado sobre tal y tal cosa.»

—«Lo ministre A. y 'l diputat B. han tingut una entrevista per resoldre aixó y alló.»

Y may podém llegir cap diari que digui:

—«En Pau y en Pere han celebrat una conferencia en virtud de la qual lo vi s' abaixará y 'l pa anirá més barato.»

¡Aquestas son las entrevistas que interesan al país!

FANTÁSTICH.

LA ORDENANSA.

Minyó, quan entris en quinta, si la bola t' fa soldat, adressa bé las orellas y vé de sé espavilat. Perque per poch que resbalis ó caminis un xich tort, quan tú menos ho imaginis, pena de mort.

Si jugas y algú t' hi atrapa, tant si tens péga com sòrt, no hi ha mira le que t' salvi: pena de mort.

Si trobas que un día 'l ranxo té 'l gust una mica fort, despedeixte del primero: pena de mort.

Si dius que la capitana porta un anell que no es d' or, coménsat á preparar-te: pena de mort.

Si dius que vens de montanya y se sab que vens del port, la mentida t' costa cara: pena de mort.

Si no sabs la diferencia que hi ha entre 'l sud y 'l nord, per tanoca y curt d' a'cances, pena de mort.

Si dius que tens mal de ventre en lloch de dir mal de cor, lo cástich no tarda gayre: pena de mort.

Si t' queixas que las sabatas no tenen bon contrafort ó no t' están á la mida, pena de mort.

Si t' envian á la vinya y tú t' acostas al hort, perque no tornis á ferho, pena de mort.

Si revistant l' uniforme t' hi veubes un botó tort, per mirar si aixís s' adressa, pena de mort.

Si se sab que tens xicota y t' atrapan un recort amagat á la motxilla, pena de mort.

Si t' mocas gayres vegadas, ó respiras massa fort, ó badallas ó estornudas, pena de mort.

Si quan parlas t' equivocas, si quan tiras tiras tort, si quan menjas menjas massa, pena de mort.

En fi, si t' enmalalteixes y 'l teu mal va sent més fort y t' mors sense demanarho... pena de mort.

Minyó, quan entris en quinta, si arribas á ser soldat, recorda las advertencias que aquí t' dono d' amagat. Aixó sí, no 'm descubreixis, que 'm causarias un tort... ¡potser per d' aixó, tindria pena de mort!

C. GUMÁ.

la Corunya 'l govern impedeix, per una part, la celebració de manifestacions liberals, y per altra part, se dedica á protegir las manifestacions dels llanuts, neos, carlinarros y demés llopada reaccionaria.

Aixís, á fi de que poguessen celebrar una pelegrinació sense

perill y ab tota tranquilat, va destinar un número considerable de civils á guardarlos las espatllas.

Si jo governés, confesso que també utilisaria 'ls civils per aquests cassos: una pareja per cada neo, y 'l neo al mitj.

Ara resulta que D. Pedro el Cruel, lo famós arcalde de Manresa, si bé va permetre la representació del drama *Lo monjo negre*, sigué després de haver revisat l' original, retallantlo, retrinxantlo y mutilantlo de mala manera.

Está vist que D. Pedro el Cruel á tothom tracta ab la mateixa falta de consideració: als seus administrats los romp las costellas á garrotadas: als dramas los mutila á cops d' estisora. No respecta res: tot ho fa malbé.

En un comunicat suscrit pèl notable primer actor senyor Buxéns y que publica *La Fraternidad* de Manresa, se dona compte de una entrevista que tingueren alguns cómichs ab lo citat D. Pedro el Cruel, y s' hi llegeixen las següents ratllas:

«... tuvimos la precisión de hacer saber al Sr. Arcalde que no podía prohibir la representación de dicha obra, según las leyes de teatro.

—«Señores, nos contestó el Sr. Arcalde, yo me c... con tales leyes y reglamentos.»

Sr. Vivanco: aquí t' pintat y no al oli, ni á la aqua-rela, sino ab materias fecals per ell mateix elaboradas y per ell mateix empleadas, no ab lo pinzell, sino ab la llengua, al celeberrim tirá de Manresa.

Un servidor, al puesto de vosté á aquest arcalde que 's c... ab las lleys y disposiciones oficiales, li enviaria un ofici molt bonich enviantlo al número 100, es á dir, á la m... ó més clar: suspentlo, y á veure si també s' hi c... ría.

La qüestió de la Elena Sanz se complica. La famosa artista ha retxasat indignada la pensió que li concedian, y 's proposa guanyarse la vida en lo successiu, reanudant la carrera de cantant.

Estém á punt d' escoltarla.
Per mi que canti quan vulga,
que canti arias y romansas,
y si vol que l' aplaudim,
que canti fins las quaranta.

S' están preparant maniobras militars en la plana de Vich. Per cert que 'l capità general de Catalunya no conta sino ab la suma de 8 500 pessetas pera celebrarlas.

Ab 8 500 pessetas no més, encare que las tals maniobras s' efectuehin en la plana de Vich, ja 'ls asseguro jo que no carregaran ells los canons ab llangonissas.

Llegeixo:
«S' ha botat en lo Ferrol lo nou creuer de la marina espanyola, Alfonso XIII.»

Ara sí que podém dir, sense perill de naufragar:— ¡Alfonso XIII es á l' aygual!

Las pelegrinacions á Roma se succeheixen. A las dels Llucos ó Lluisos, succehirán la dels treballadors católics francesos, que hi aniran en companyia dels patrons que 'ls donan feyna. Un viatjet á Roma diuen que fa creixer molt la llana.

Mentres tant qui fa 'l negoci son los italiáns. Tots los pelegrins, qui més qui menos, deixa diners á Roma, y es del cas aprofitarse 'n.

De manera que fins los italiáns més enemichs de la religió, son amichs del Papa.
Ey, entenémnos: del *Papa-dinero*.

Lo director de la Tabacalera, Sr. Jove y Hevia, ara que té una bona breva 's dedica á fer versos. No hi ha que dir que 'ls tals versos son per-versos.

Un duple se m' ocorre:—¿Qu' es lo que pot causar més dany, una poesia de 'n Jove y Hevia ó una tagarina de l' Arrendataria?

L' exercit alemany se queixa de la mala qualitat del pá de munició. ¡Ah! ¿de manera que 's queixa?...

Donchs que fassin com á la Corunya: que 'l fusellin! ¿No vols menjar pá dolent? Donchs menja balas de plom!

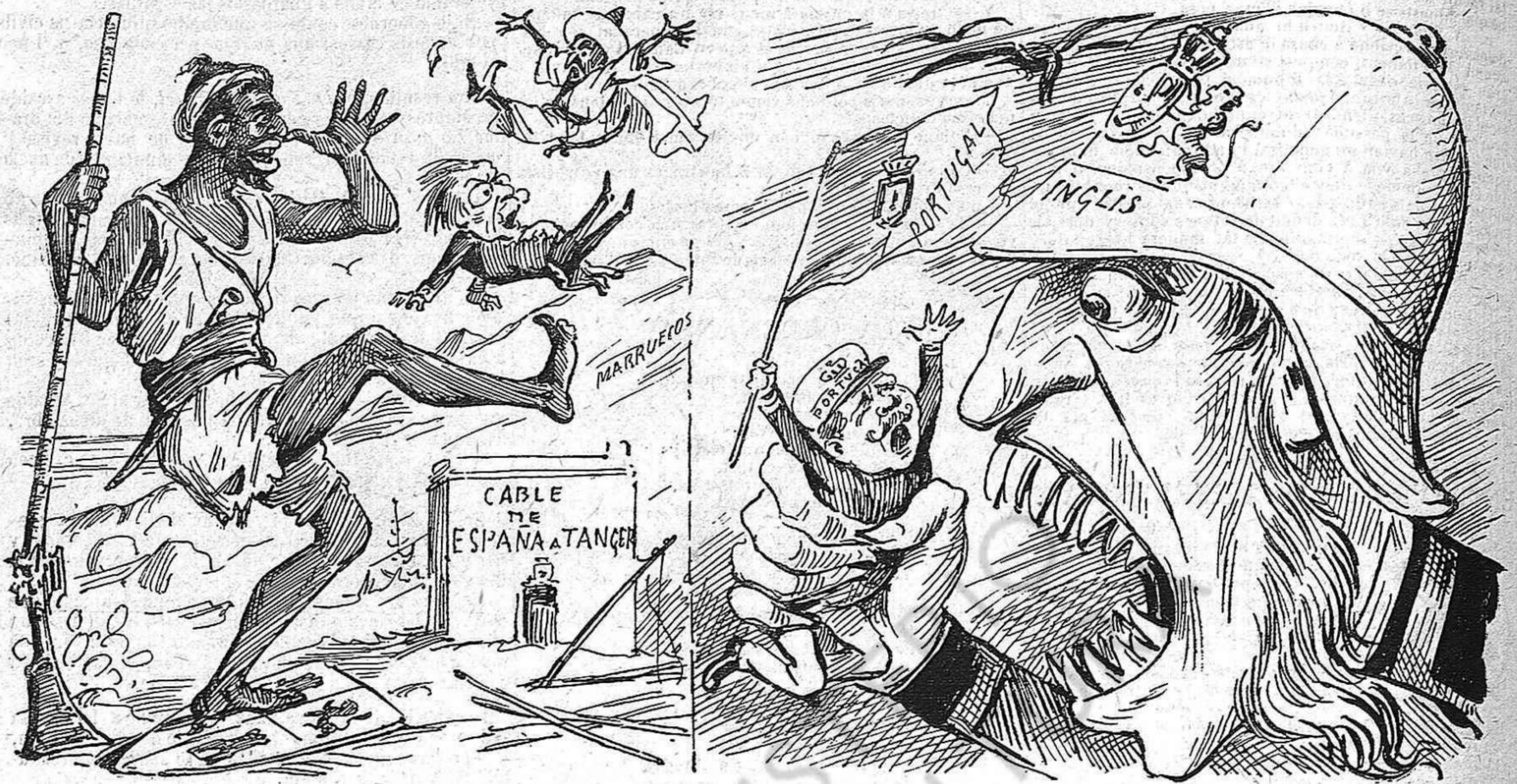
La Càmbra de Comers de Barcelona 's nega á assistir al meeting de protesta contra 'l tractat de comers ab los Estats Units. No en va 'ls individuos de la Càmbra, avants que amants de la industria, son amichs del govern.

L' altre día m' ho deya un industrial:
—Los senyors de la Càmbra de Comers, en cassos aixís fan de cambrers.

Tota la provincia de Lleyda en massa reclama 'l cumpliment de la ley de 23 de juliol de 1889 que disposa la construcció del ferrocarril del Noguera Pallaresa. Meetings, reunions, exposicions, men-aljes, no hi ha medi legal á que no recorrin, per alcansar una cosa tan justa.

¿Y qué fa 'l govern en tant?
Lo govern declara que 'l ministre de Foment, senyor Isassa, está estudiant l' assumpto.

Si es aixís, los pobles lleydatáns ja poden esperar sen-

Pèl davant y pèl darrera,
pèl darrera y pèl davant,
aquests moros van burlantse
d' Espanya y del seu Sultán.

Ja has fet tart per defensarte,
desventurat Portugal;
posat en mans dels inglesos,
aquest será 'l teu final.

tats. Avants de que 'l Sr. Isassa estiga en situació de dominar aquesta qüestió, passaran molts anys. Calculin que l' actual ministre de Foment, tot just passa 'l Narro.

En Romero Robledo, cansat del batibull polítich, se dedica ara al cultiu de la remolatxa, pera dedicarse després a la fabricació del sucre.

Si logra montar un engeni, conforme 's proposa, haurém de reconèixer que será aquesta la primera vegada de la seva vida, que haurà demostrat tenir ingeni.

LA MÁRTIR DE LISBOA.

AURÍAM volgut encabessar-lo present article ab lo retrato de Sara Pereira Pinto, y á pesar de que 'ns hem dirigit repetidament á Portugal, no 'ns ha sigut possible adquirir-lo. Aixís es que 'ns limitarem á narrar un fet altament escandalós, perque serveixi d'ensenyansa als que impremeditadament confian l'educació dels seus fills á las corporacions religioses.

Sara era una preciosa nena de quinze anys que havia quedat orfe feya temps ab una germaneta que 'n tenia onze. La seva mare, a morir havia confiat la tutela de las dugas nenas al honrat caballer Sr. Pereira.

Cregué aquest que las sevas pupilas en lloch podían estar millor atesas que en un convent, y las dugué al de la Trinitat, ahont solfa visitarlas algunas vegadas y portarlas á passeig en companyia de una senyora amiga de la mare d'ellas.

Lo dia 23 de juliol rebé 'l Sr. Pereira una lacónica esquila de la mare Clara, superiora de la comunitat, anunciantli que la nena Sara havia mort á las sis de aquell dematí mateix. Rebre l' esquila fatal y acudir al convent sigué tot hù. Al principi las monjas volían negarli la entrada; pero mostrá una gran energia, y haventla conseguida, notá ab extranyesa que 'l cadáver estava ja amortallat y estés sobre 'l llit en un subterrani.

Preguntá 'l Sr. Pereira per la causa de la desgracia, y li digueren que la noya havia mort de un síncope; concebí sospitas, y després d' encarregar á un amich lo cuydado del funeral, se 'n aná á comunicar lo ocorregut al comisari de policia.

Avísat lo jutje del districte D. Eugeni de Castro, ordená que immediatament se practiqués l' autopsia del cadáver. Examinat aquest pèls metjes, advertiren en ell senyals manifestos d' envenenament, y lo qu' es més terrible, ¡de que la nena havia sigut violada!

Presas declaraciones á las monjas qu' en lo convent exerceixen autoritat, al tutor de la difunta, y á la germana de aquesta. Clelia, á la qual las monjas tractavan de trasladar á un' altra sucursal de la casa, cosa que impedí 'l Sr. Pereira, emportantsela á casa seva.

Res més grave que la declaració de Clelia. Ella notá que dos dias avants de morir la seva germana estava molt mala y que 's queixava de dolors al cap y al pit; ella vegé com la germana Colecta li donava una beguda que digué ser un purgant; ella, en fi, observá que poch després de

haverla presa, comensava á vomitar sanch, tacant tots los llansols, morint poch després.

Clelia declaró ademés qu' ella y la seva germana cada dissapte 's confessavan y que al convent hi anavan molts capelláns.

Las germanas Colecta y María Clara resultaren en complet desacort en las sevas declaraciones, sent de notar que la última, qu' es la superiora, no vejé res, no sab res, ni enten lo que passa en lo convent.

Lo descubrimient de aquest crim monstruós, ha causat á Portugal la més viva indignació. Tot lo mon se pregunta si la nena Sara haurá sigut l' única víctima de aquella santa casa. Tothom segueix ab la major atenció lo curs del procés. L' envenenament de la nena está probat per l' anállisis de las entranyas del cadáver; y la presó de la Mare Colecta, es un fet.

Estarém á la mira de lo que ocurri.—J.

TELÉGRAMAS.

San Petersburg, 4 setembre.

Tota la imperial familia fa quinze dias que corra, passejant, prenent las ayguas... y vivint per tot de gorra.

Pekin, 3 setembre.

Gracias á las midas serias que 'l govern d' aquí ha adoptat, continúan las matansas ab molta tranquilitat. Si durant un mes ó dos la cosa segueix aixís, no quedara ni un sol blanch dels que infestan lo país.

Valparaiso, 3 setembre.

Balmaceda en fuga, avuy pau firmém, guerra terminada... (hasta que hi torném).

Berlin, 4 (en distintas horas.)

L' emperadó ha manat un simulacro... l' emperadó fa 'ls planos d' un castell... l' emperadó assisteix á una parada... l' emperadó ha probat un nou fusell.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Ciudadáns J. Isug (a) Ka-ki-fú, Noy de Sarenavell, B. Pacu Mir, Negrila de Cardó, Micalet Artés, Galet de las Modistas, J. Salau, Armando, Marcadó de la Campana, J. Patuig J. M. Bové, Mil forasters, J. M. Feliu, Lucieta Pinta monas, R. Forner, A. Serra (a) Esparbeck, Treballig, Pep Galleda, Joan Serra, P. Ramo G., Bopor Dapas, y Un Microbi:—Lo que 'ns envian aquesta semana no la per casa.

Ciudadáns J. Giné (a) Herú de casa, P. Mata Moscas, P. V. Botiguer, Minax, Pep Galleda, Pere Ferracanta, Mayet, M. Bonapasta, Joan Torné, E. Martí Gjol, Teófilo Aguiló, Un de Tarrassa, J. Adaob y Tivenchà Revéntall:—insertarem alguna cosa de lo que 'ns remeten.

Ciudadá A. Llimoner: Hauriam volgut rectificar pero al llegir la seva carta lo número ja era en maquina: ho farém la semana próxima. Lo qu' envia ho publicarem.—J. M. (Montblanch). No fa per casa.—J. Abril Virgili: ¿Per qué no envia alguna cosa més aco-

modada a la indole dels semanaris? A. P. F. (Capsanes). La semana próxima 'n parlarem.—R. Rocavert: Es tan difícil que trobem per fer lo que 'ns demana, que no 'ns hi podem comprometre. L' article de aquesta semana 'ns agrada menos que l' altre. Es massa pretenció.—J. Alamalliv: Ho hem rebut per partida doble: aprofitarem un epigrama, 'l geroglífich y l' acentífich.—Xanigots: L' article no té prou brillo; de lo demés aprofitarem alguna cosa.—J. Mallot: Es fluixet.—F. de A. P. (Rupia) Fins que succeheixi alguna novetat no podem parlarne, per no repetir sempre lo mateix.—E. Vilaret: Lo sonet es fluixet. Per lo altre 'n enhorabona. E. Sunyé: No 'ns acaba de fé 'l pés.—Fernandor de Catalunya: Ni l' una ni l' altra 'ns va.—A. Palleja: Com tampoch lo qu' envia vosté.—Santiago Cierra Espanya: Idem. Las lletres han de tenir més brillo.—A. Ponsa: Si vol que l' entenguem, expliquis ab més claretat.—A. N., F. M. y altres (Tarragona): No podem parlarne.—J. T. y R.: No 'ns va.—Martí Gjol: Lo plasso no podem fixarlo.—Follet: Molt bé y gracias.—Xavier Alemany: Idem. Idem.—Lisandro: Rbuda la modificació.—A. E.: Hauria de repetirho, y al ferho temo que ja seria tart.—M. Riusec: Gracias mil per l' envió. Las altres de que 'ns parla, no las trobem: s' hauran extirpades.—Amadeo: Va bé. P. y Ll.: No sé que 'n treu de apropiarse lo que no es si u. ¿Sab qué busca? Que l' agafin.

!!!GRAN ÉXITI!!! !!!GRAN ÉXITI!!!

¿QUINA DONA

VOL VOSTÉ?

HUMORADA EN VERS
PER C. GUMA

← ab dibuixos de M. MOLINÉ →
OBRETA INDISPENSABLE Á TOTS LOS JOVES QUE VULGAN CASARSE
PREU: ¡DOS ralets!
Se ven per tot arreu.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Mitj, 20.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatre, 21. 23.